

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Закарпатської** області щодо їх ділових очікувань*

IV квартал 2019 року

* Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Закарпатської області в IV кварталі 2019 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Закарпатської області** у IV кварталі 2019 року свідчать про високі очікування респондентів щодо економічного зростання в Україні та розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Прогнозується послаблення інфляційних процесів. Водночас девальваційні очікування зросли.

У наступні 12 місяців керівники підприємств очікують:

- **високі темпи зростання обсягів виробництва товарів та послуг:** баланс відповідей – 54.5% (одні з найвищих оцінок серед регіонів), у III кварталі 2019 року – 50.0% (графік 1), у цілому по Україні – 21.9%;
- **помірне зростання цін на споживчі товари та послуги:** 81.8% респондентів очікують зростання цін не більше ніж на 7.5% (у попередньому кварталі – 66.7%), у цілому по Україні – 53.8%. **Головним чинником інфляції** респонденти називають витрати на виробництво (графік 2);
- **посилення девальвації національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 63.6% респондентів (у попередньому кварталі – 45.5%), у цілому по Україні – 70.7%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану підприємств:** баланс відповідей – 36.4% (у попередньому кварталі – 25.0%), у цілому по Україні – 18.6% (таблиця);
- **збільшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції** високими темпами: баланс відповідей – 45.5% (у попередньому кварталі – 8.3%), у тому числі обсягів реалізації продукції на зовнішньому ринку: баланс відповідей – 66.7% (у III кварталі 2019 року – 60.0%). У цілому по Україні баланси відповідей – 23.5% та 20.6% відповідно;
- **зростання інвестиційних видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар: баланси відповідей – 20.0% та 36.4% відповідно (у III кварталі 2019 року – по 18.2%). У цілому по Україні очікується зростання інвестиційних видатків нижчими темпами: баланси відповідей – 4.7% та 14.7% відповідно;
- **незмінну кількість працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – 8.3%) (графік 4). У цілому по Україні керівники підприємств прогнозують зменшення кількості працівників: баланс відповідей «мінус» 1.6%;
- **зростання цін на товари/послуги, що купують і продають підприємства:** баланси відповідей – 81.8% і 54.5% відповідно (у попередньому кварталі – 75.0% і 66.7% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів, як і в попередньому кварталі, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатиме вартість трудових ресурсів (відзначили 81.8% опитаних) (графік 7);
- **значне прискорення зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 63.6% та 81.8% відповідно (у попередньому кварталі – 27.3% та 66.7% відповідно) (графіки 4, 6).

Основним фактором, що обмежує спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називають брак кваліфікованих працівників. Високо оцінено також вплив браку обігових коштів, недостатнього попиту та нестабільної політичної ситуації (графік 5).

Очікується зростання потреби підприємств у позикових коштах найближчим часом (графік 8). Половина респондентів, яка планує брати банківські кредити, надає перевагу кредитам у національній валюті. Оцінки щодо жорсткості умов доступу до банківських кредитів знизилися (графік 9). Занадто високі ставки за кредитами є основним стримуючим фактором для залучення кредитних ресурсів (графік 10).

Усі респонденти зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій із коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 96.4%).

Довідково:

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

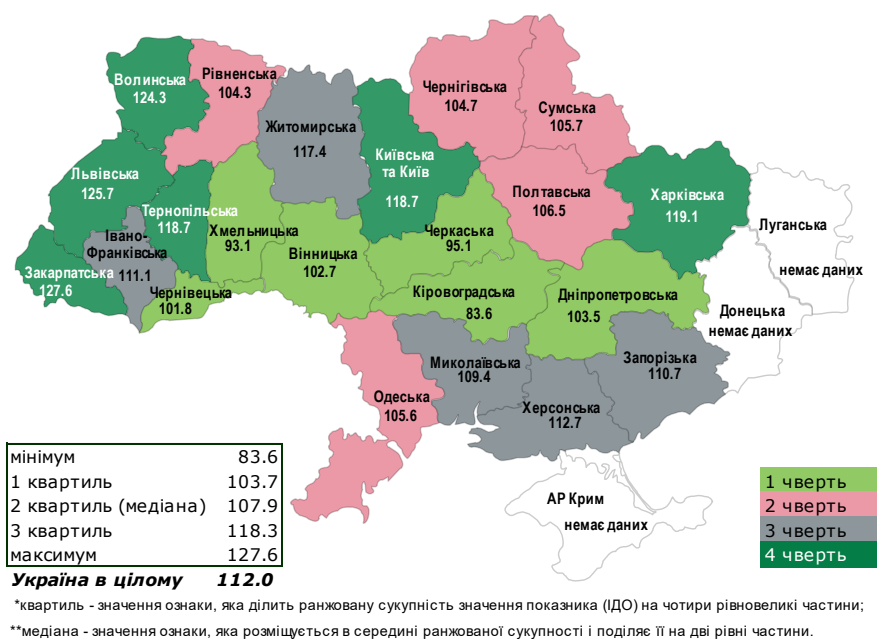
- **поточний фінансово-економічний стан добрий:** баланс відповідей – 9.1% (у III кварталі 2019 року – 25.0%), у цілому по Україні – 6.1%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва** зменшився і оцінюється як **нормальний**: баланс відповідей – 0.0% (у III кварталі 2019 року – 33.3%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок виробничих потужностей:** баланс відповідей – 27.3% (у III кварталі 2019 року – 9.1%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 05–28 листопада 2019 року;
- опитано всього – 11 підприємств;
- вибірка підприємств за видами економічної діяльності нерепрезентативна.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

Таблиця. Очікування підприємств Закарпатської області щодо ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	IV кв. 2018 р.	I кв. 2019 р.	II кв. 2019 р.	III кв. 2019 р.	IV кв. 2019 р.
фінансово-економічного стану	12.5	50.0	16.7	25.0	36.4
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	31.3	41.7	8.3	8.3	45.5
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	5.9	9.1	0.0	18.2	20.0
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	0.0	45.5	8.3	18.2	36.4
кількості працівників	0.0	0.0	-25.0	8.3	0.0

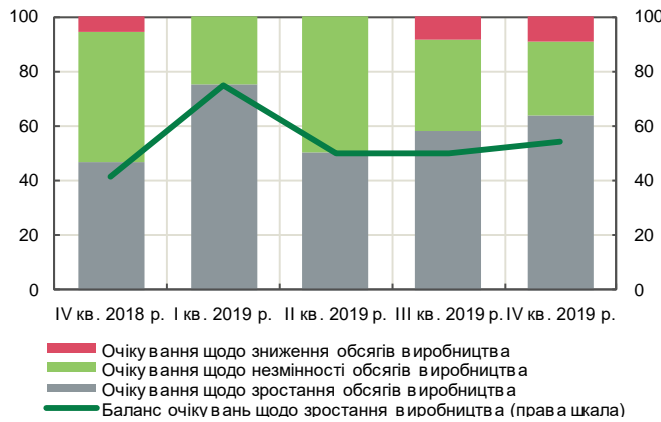
¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

Графік 1

Динаміка очікувань щодо зміни обсягів виробництва товарів та послуг в Україні в наступні 12 місяців, відсоток відповідей

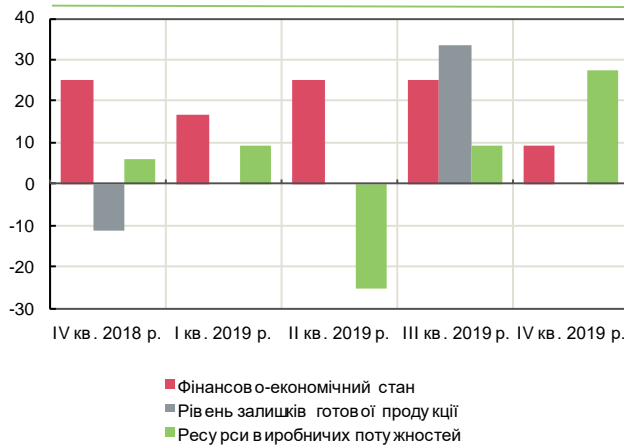
Графік 2

Оцінка респондентами факторів, які обумовили їх очікування щодо зростання цін на споживчі товари та послуги, відсоток відповідей

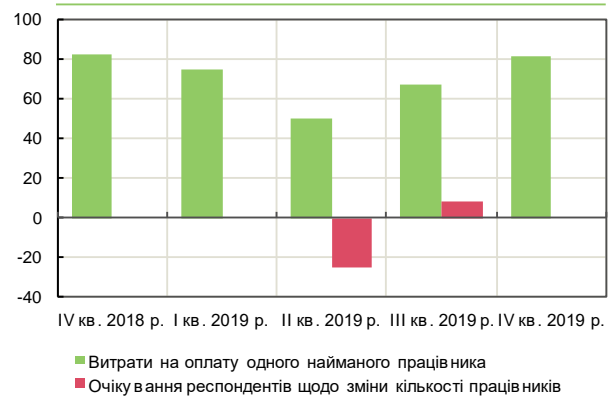
Графік 3

Економічна активність підприємств на момент опитування, баланс відповідей

Графік 4

Динаміка очікувань респондентів щодо зміни кількості працівників та оплати одного найманого працівника у наступні 12 місяців, баланс відповідей

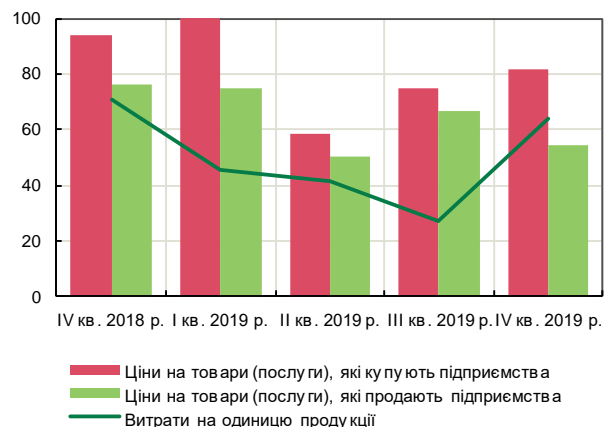
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

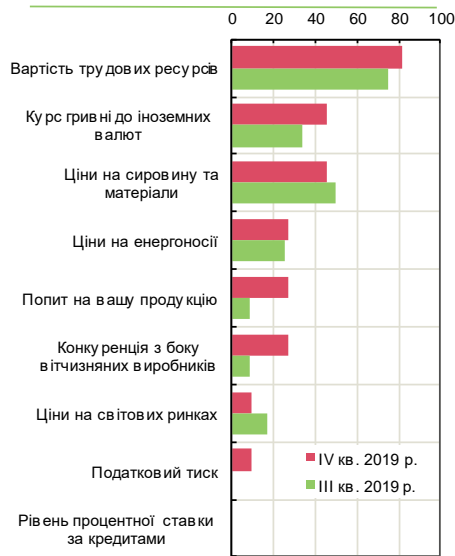
Графік 6

Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

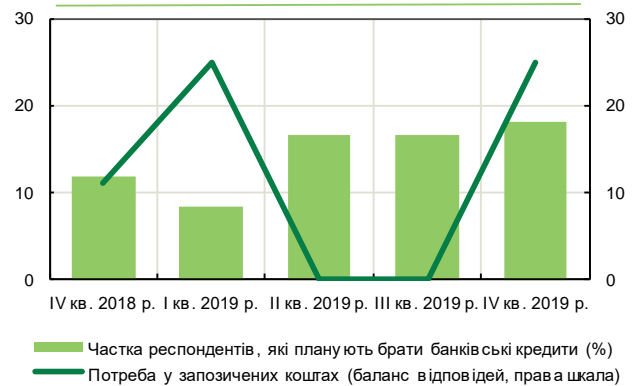
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

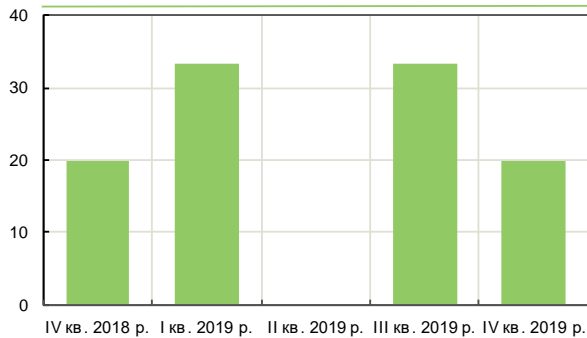
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

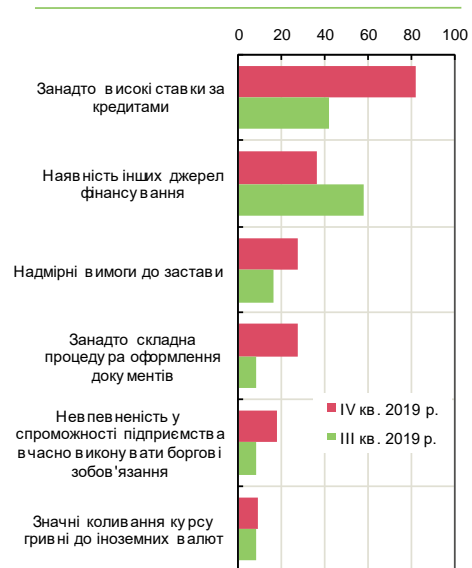
Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

Додаток

Основні показники соціально-економічного розвитку Закарпатської області в 2014 – 2019 рр.

№ з/п	Показник	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	відсотків до відповідного періоду попереднього року, якщо не зазначено інше											
							2019 р.											
							січень	січень - лютий	січень - березень	січень - квітень	січень - травень	січень - червень	січень - липень	січень - серпень	січень - вересень	січень - жовтень	січень - листопад	
1	Індекс фізичного обсягу валового регіонального продукту (у цінах попереднього року, у відсотках)	102.8	93.5	97.3	103.1	104.7 ²
2	Індекс промислової продукції	106.1	79.7	105.9	100.3	105.1	109.6	109.3	105.9	105.3	104.2	100.2	97.6	93.9	91.0	89.1	87.1	
3	Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	150.1	86.4	80.0	84.2	84.8	47.7	79.9	94.1	99.1	101.1	103.1	116.2	111.8	109.4	108.4	105.5	
4	Переробна промисловість	106.4	77.1	107.4	100.8	106.3	111.2	111.7	108.5	107.7	105.8	100.8	97.6	93.3	90.0	87.9	85.6	
5	Виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	94.9	83.6	104.4	92.3	95.0	105.4	102.0	91.4	95.1	95.4	97.5	95.5	91.1	89.3	88.2	89.2	
6	Текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	105.6	96.3	100.9	92.7	94.9	77.6	89.4	83.7	85.4	84.2	89.2	88.9	87.0	86.0	86.2	84.9	
7	Виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність	108.1	94.8	101.1	87.0	92.9	85.4	84.8	88.1	86.2	91.6	89.4	88.3	87.4	87.3	88.7	87.9	
8	Виробництво коксу, продуктів нафтоперероблення	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
9	Виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	91.9	103.1	67.1	82.7	93.6	77.0	87.8	91.8	94.6	94.9	91.4	88.6	87.6	86.4	86.0	86.0	
10	Виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	108.0	90.1	109.0	105.4	104.9	102.4	102.5	98.5	102.7	105.7	104.2	104.1	105.1	103.2	102.5	101.4	
11	Металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування	107.4	105.9	120.6	85.8	96.0	65.6	69.3	73.4	98.5	97.4	96.7	96.3	94.9	95.6	92.7	90.6	
12	Машинобудування, крім ремонту та монтажу машин і устаткування	111.6	65.0	119.8	103.5	113.9	125.3	124.3	120.0	116.7	112.7	104.2	99.2	93.0	88.3	84.9	81.6	
13	Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	97.0	97.9	101.7	100.0	99.7	105.9	99.9	93.5	93.1	94.8	95.6	95.9	96.1	96.2	96.7	96.7	
14	Індекс обсягу сільськогосподарського виробництва	99.9	95.1	96.8	101.4	107.0	102.8	103.5	103.4	103.6	101.8	97.5	99.5	98.5	96.8	99.3	99.4	
15	Індекс будівельної продукції	88.2	115.2	118.6	150.7	104.2	95.2	65.4	100.6	107.5	119.1	124.7	133.5	132.1	132.9	133.0	122.4	
16	Вантажоборот	105.3	101.5	101.6	107.4	95.7	99.9	95.3	95.8	96.5	99.4	100.1	99.6	98.8	99.3	99.0	97.8	
17	Пасажироборот	99.6	100.4	219.3	116.3	116.2	103.6	116.4	111.8	115.9	128.5	135.3	138.8	142.2	146.0	148.5	152.7	
18	Індекс фізичного обсягу обороту роздрібною торгівлею (у порівняльних цінах, у відсотках)	98.4	86.9	101.2	117.2	110.9	108.7	114.6	108.0	106.5	102.1	102.7	102.4	102.1	101.4	101.5	101.5	
19	Фінансові результати великих та середніх підприємств до оподаткування (млн грн) ³	-2103.4	-1591.5	1473.7	-288.2	156.3	
20	Індекс капітальних інвестицій	94.6	114.1	93.9	132.4	117.3	91.1	84.2	84.7	
21	Індекс споживчих цін (порівняно з груднем попереднього року)	125.7	144.0	111.7	113.9	112.2	100.4	100.8	101.7	102.2	102.5	102.4	101.7	101.3	101.9	103.6	104.5	
22	Реальні наявні доходи	86.9	85.8	105.2	111.3	105.7 ²	
23	Індекс реальної заробітної плати	95.6	80.0	112.6	129.2	112.5	108.3	107.6	108.2	108.4	107.6	106.7	106.8	106.5	106.3	105.9	105.9	
24	Навантаження на одне вільне робоче місце на кінець періоду (осіб)	18	37	14	6	4	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	3	

¹ Інформація конфіденційна згідно із Законом України "Про державну статистику".

² Попередні дані.

³ Дані наведено без урахування результатів діяльності банків та сільськогосподарських підприємств, які займаються рослинництвом, тваринництвом та змішаним сільським господарством. Інформація по зазначених підприємствах враховується тільки в даних за рік.

Дані за рік включають фінансові результати великих, середніх, малих та мікропідприємств.

Джерело: Державна служба статистики України.

Умовні позначення:

Крапки (...) - відомостей немає.

Тире (-) - подій не було.